ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Тошкент областининг меҳнаткашлари партия XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, саноат, транспортни ривожлантириш ва пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш бўйича беш йиллик планнинг асосий топшириқларини муваффақиятли бажардилар.

Область меҳнаткашлари КПССнинг бўлажак XXIV съезди шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб ва ўзларининг имкониятлари ҳамда резервларини чамалаб кўриб 1971 йил биринчи квартал топшириқларини ҳамда 1971 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш юзасидан зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олдилар.

Саноат корхоналарининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планини муддатидан илгари, 1971 йил 27 декабрда бажариш, топшириқда белгиланганига қўшимча равишда ўнларча миллион сўмлик маҳсулотни реализация қилиш мажбуриятини олдилар. КПСС XXIV съезди очиладиган кунгача биринчи квартал планини бажаришга қарор қилинди. Халқ хўжалигига пландан ташқари 3,4 минг тонна прокат, 10 минг тонна минерал ўғит, 85 минг тонна кўмир, 400 та трактор прицепи, 190 минг жуфт пойафзал, 1 миллион шартли банка консерва ва бошқа кўпгина маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва халқ хўжалигига етказиб бериш белгиланди. Янги техникани жорий қилишдан 10-миллион сўмликдан кўпроқ иқтисодий тежам олишга аҳд қилинди.

Қурилиш ташкилотларининг коллективлари пудрат ишлари планини 1971 йил 28 декабрда, биринчи квартал топшириғини эса 28 мартда бажариш мажбуриятини олдилар. Мактаблар, мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар ва бошқа иншоотлар муддатидан илгари фойдаланишга топширилади.

Транспорт, алоқа, маиший хизмат ва савдо корхоналари ва ташкилотларининг ходимлари ҳам КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мажбуриятлар олдилар.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1971 йилда давлатга 400 минг тонна пахта, 325 минг тонна каноп пояси, 238 минг тонна сабзавот, 21 минг тонна шоли, 21,5 минг тонна гўшт (тирик вазнда), 65,3 минг тонна сут, 82 миллион дона тухум ва бошқа кўпгина деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари сотадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкент областининг саноат, транспорт, алоқа, қурилиш, маиший хизмат, савдо корхоналари ва ташкилотларининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари, область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди шарафига 1971 йил ва биринчи квартал планини муддатидан илгари бажариш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Область, шаҳар, район партия комитетларига, Ўзбекистон касаба союзлари республика Советига Тошкент области халқ хўжалигининг кўпгина соҳалари меҳнаткашлари партия XXIV съезди шарафига 1971 йилда саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, иншоотларини муддатидан илгари ишга тушириш, пландан ташқари юк ташишни таъминлаш, аҳолига маиший ва савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан мажбуриятлар олиб бошлаган ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва оммалаштириш тавсия этилди.

Республика газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига съездолди социалистик мусобақаси қандай бораётганлигини матбуот саҳифаларида, радио ва телевидение эшиттиришларида кенг ёритиш топширилди.

(Тошкент область меҳнаткашларининг социалистик мажбуриятлари газетанинг 2-саҳифасида босилган).

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
29 ЯНВАРЬ 1971 Й
ЖУМА
№ 24 (1399).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17 АПРЕЛЬ — *Коммунистик шанбалик!*

Биринчилар қатори

Механика цехининг ишчилари қилинаётган ишлар ҳақида ҳикоя қилар эканлар, ҳар бир иш жойида ҳозиргидек кўтаринки руҳ ва суръатни ҳеч қачон кўрмаганликларини таъкидламоқдалар.

— Шу кунларда худди шундай манзарани механика цехидагина эмас, балки заводнинг ҳар бир цехида кўриш мумкин, — деди партия комитети секретарининг ўринбосари Николай Белозеров. Бунинг ҳеч қандай сири йўқ. Чунки, съезд олди меҳнат вахтаси айни авжига чиққан кунлар давом этмоқда. Москвалик автомобиль заводи ва ҳамшаҳарларимиз «Ташсельмаш» заводи ва «Юлдуз» фирмаси коллективларининг ташаббусларига эргашган машинасозларимиз 17 апрель куни Коммунистик шанбалик ўтказишга, шу куни қилинган меҳнатдан тушган маблағни беш йиллик фондига ўтказишга қарор қилдилар.

Биз трактор прицеплари учун гидравлика ва ўқлар йиғиладиган участкадамиз. Участкани коммунист мастер Анатолий Чернов бошқармоқда. Унинг коллективи аҳиллиги ва дўстлиги билан заводда ном таратган.

— Биз, — дейди ишдаги ўртоқлари номидан гапириб А. Чернов, — шундай қарорга келдик: — Коммунистик шанбаликда қатнашиб, ана шу шонли сана куни тўрт ойлик планни бажарганимиз ҳақида рапорт берамиз. Апрель шанбалигига ҳозирданоқ тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Унча катта бўлмаган бу коллектив ўз режаларини қандай амалга ошираётганини кўриш кишига қувонч бахш этади. Айниқса, йиғувчи слесарлардан Н. Газин, Н. Шишкин, Х. Бўтабеков, Э. Сайдалиев, К. Чулковлар ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

- ТРАКТОРСОЗЛАР ЯКДИЛЛИК БИЛАН ҚЎШИЛДИЛАР.
- ТЎРТ ОЙЛИК ПЛАННИ БАЖАРИШ БИЛАН.
- ШАНБАЛИКДА ВЕТЕРАНЛАР — ПЕНСИОНЕРЛАР ҲАМ ҚАТНАШАДИ.
- ТУШГАН МАБЛАҒ — БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА.

Цех коллективи 17 апрель куни йиғув конвейерига икки юз комплект ўқ ва гидравлика етказиб беришга, бу узелларни техника контроли ходимларига биринчи тақдимдаёқ топширишга қарор қилган.

Йиғув цехидан автомат цехига ўтамиз. Худди шу ерда тракторлар, прицеплар, ярим прицеплар учун йиғма деталлар тайёрланади. Уларнинг хили ва турлари кўп.

— Шанбаликка бутун цехимиз коллективи чиқади, — дейди цех бошлиғи Александр Манков.

Шунисн характерлики, шанбалик куни тежалган металл, материал, асбоб ва электрэнергия ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқарилади. Ҳозир ҳар бир кесиш, чархлаш асбоби ва фрезлар ҳисобга олинмоқда ва уларнинг хизмат муддати узайтирилмоқда. Шанбалик куни цех бир юз йигирма прицеп ва «Т28—Х4» тракторидан олтмиштасига етадиган миқдорда деталлар тайёрлаб беради.

Шанбаликка ҳамма бир кишидек чиқиши, тежалган хом ашё ва материаллар, электр энергия ҳисобига ишлаш, смена топшириғини ошириб бажариш билан бирга, браксиз маҳсулот бериш каби бандлар трактор заводининг барча цехлари қабул қилган социалистик мажбуриятга киритилган.

Ҳозир меҳнат гаштини сураётган кекса ветеранларни ҳам шу куни ишга чорлашга қарор қилинди.

— Агар биз пенсионерларимизни шу куни заводга таклиф қилмасак, уларнинг дилини ранжитган бўламиз — дейди ветеран слесарь-коммунист Абдураҳим Ерматов.

Заводда шундай анъана ҳукм суриб келмоқда. Коммунистик шанбалик номини эшитдими, Ленин ордени кавалери, собиқ штамповкачи С. Муродов, прессчи М. Сидельникова каби ветеранлар биринчи бўлиб завод дарвозасидан кириб келадилар. Улар ҳозир ҳам 17 апрель куни жонажон заводга келиб, қўлларидан келганча ёрдам бериш истакларини билдирдилар.

Завод бошқармасининг ходимлари — инженер-техниклар ҳам шанбаликка чиқадилар. Фақат шу куни улар одат бўйича бўлимдаги хоналарда ўтирмай, балки, станокларда турадилар, йиғув конвейерида, прессларда ишлайдилар. Уларнинг айримлари қўл меҳнатини енгиллаштиришга, маҳсулот сифатини оширишга ёрдам берадиган рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этадилар ва турли мосламалар тайёрлаб берадилар.

Шанбалик куни қилинадиган ишларнинг ҳисоб-китобини иқтисодчилар ҳозирдаёқ чўтга солиб бўлдилар. Умумзавод шанбалигида ҳар бир машинасоз ўртача ўн сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариши уларга аён бўлди. Тома-тома кўл бўлур деганларидек, ўнлаб минг сўмни ташкил қиладиган бу маблағлар беш йиллик фондига ўтказилиши ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилинди.

«Тошкент оқшоми» — «Тракторостроитель» газета редакцияларининг мухбирлар коллективи.

**Шаҳар — қишлоққа*

ДАЛАЛАР ЖАМОЛИ

Республика қишлоқлари қиёфаси йил сайин гўзаллашиб боряпти. Янги-янги қишлоқларни бунёд этишга Тошкентдаги «Узгипросельстрой» лойиҳа институти инженер-техникларининг ҳиссаси катта.

Институтда яратилаётган лойиҳа изланиш ишлари ҳажми ҳар йили кўпайиб боряпти. Ўтган йилнинг ўзида 4 миллион 600 минг сўмлик ҳужжатлар тайёрланди.

Лойиҳачилар масканининг моддий-техника базаси ҳам кенгайиб боряпти. Илгари устахоналар шаҳарнинг ҳамма жойида тарқоқ ҳолда эди. Эндиликда эса институт учун Чилонзордаги Волгоград кўчасида 5 қаватли ҳашаматли бино қурилди. Шундан кейин қулай хоналарда лойиҳаларни ишлаш бир мунча тезлашди.

Бу йил «Узгипросельстрой» барча областлардаги бўлимлари билан бирга 5 миллион сўмлик лойиҳа, ишларини яратишга бел боғлади. Янги қўриқ ерларга, Қарши дашти, пахтакор районлар учун бир-биридан чиройли қишлоқларнинг лойиҳалари тайёрлаб берилади.

ФЕВРАЛЬ ҲИСОБИГА

Бугун

3-ҒИШТ ЗАВОДЛАРИ БОШҚАРМАСИНИНГ КОЛЛЕКТИВИ ЯНВАРЬ ОЙИ ПЛАН ТОПШИРИҚЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАНЛИГИ ҲАҚИДА РАПОРТ БЕРДИ.

Бошқармага қарашли заводлар қурилиш объектларига зарур материалларни вақтида етказиб беряпти. Аҳил коллектив қолган кунларда шаҳар қурилишларига планга қўшимча икки юз мингга ғишт ва эллик мингта девор панеллари етказиб беришга аҳд қилди.

Пластмассали чилдирмалар

Ўзбек миллий оҳангларини ким ҳам севмайди, дейсиз? Рубоб, тор, дутор ва чилдирма тароналари қанчалик хуш ёқади кишига!

Пойтахтдаги ягона миллий халқ чолғу асбоблари ишлаб чиқарувчи фабрика коллективи усталари такомиллашган чолғу асбоблари яратиш устида иш олиб боришяпти. Куни-кеча чилдирма ишлаб чиқарувчи цех усталари унинг гардишини фанердан эмас, пластмассадан ясашга ўтдилар. Эндиликда йилига 60 минг ўрнига 100 минг дона чиройли ва енгил чилдирмалар ишлаб чиқарилади.

— Ҳар бир чолғунинг такомиллашган турини яратиш асосий вазифамиз, — дейди корхона директори М. Турсунов. — Яқинда рубоб ва торларни бошқачароқ қилиб ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз.

Тошкент шаҳар озиқ-овқат савдосига қарашли 1-магазин коллективи бу йил юксак мажбуриятлар олган. Савдо ходимлари биринчи квартал товар обороти планини 20 мартда бажариш ва аҳолига пландан ташқари 20 минг сўмлик турли маҳсулотлар сотишга аҳд қилганлар.

СУРАТДА: магазиннинг катта сотувчиси Фавзия Ҳамидуллина харидорлар хизматида. [ЎзТАГ].

ТОНГГИ газеталарда

Покистон республикасининг президенти генерал Муҳаммад оға Яҳёхон СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинга йўллаган телеграммасида, ҳукумат номидан. Покистон халқи ва шахсан ўз номидан Совет ҳукумати ва совет халқига циклон ва сув тошқинидан жабрланган Шарқий Покистон аҳолисига кўрсатган ёрдами учун миннатдорчилик билдиради.

●

СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ё. С. Насриддинова кеча Кремлда Норвегия элчиси Фритьоф Якобсенни унинг илтимосига кўра қабул қилди. Ё. С. Насриддинова ва Фритьоф Якобсен ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

●

Вьетнам Демократик Республикаси фан ва техника бўйича Давлат комитетининг таклифига биноан академик А. А. Дородницкий бошчилигидаги СССР Фанлар академиясининг олимлари делегацияси кеча Ханойга учиб кетди.

МАДАНИЯТ УЙИ ҚУРИЛИШИДА

Собир Раҳимов районининг Студентлар шаҳарчаси катта қурилиш майдонига айланган. Тошкент политехника институти геология-қидирув факультетининг ўқув корпуси, Савдо маркази, янги турар-жой бинолари, студентлар учун ётоқхоналар қурилиши давом этяпти. Қурилиш ўтган йилнинг сентябридан бошланган эди. «Главташкентстрой»га қарашли 6-қурилиш тресги 7-бинокорлик бошқармаси коллективи шу объект қурилишида қатнашяпти.

Студентларнинг маданий дам олишига хизмат қиладиган бу бинони бунёд этишда С. Қосимов бошлиқ ғишт терувчилар бригадаси, Виктор Цой бошлиқ пайвандчи-монтажчилар бригадаси, Николай Корниенко бошлиқ дурадгорлар бригадаси меҳнат қиляпти.

Ғишт терувчилардан Ҳайитбой Иноғомов, Неъмат Раҳматуллаев, Абдужаббор Раҳимов, дурадгорлардан Игорь Файзираҳмонов, Иван Скуригин, пайвандчи-монтажчилардан Василий Донов, Вейс Абдуллаев, Вениамин Саврушкин каби азаматлар кундалик нормаларини 110—160 процентдан бажариб, коллективга ўрнак бўляптилар.

ДИПЛОМЛАР ТОПШИРИЛДИ

Яқинда маданий-оқартув техникумини 100 дан ортиқ йигит-қиз битириб, диплом олди. Улар маданият уйлари, клуб, кутубхона ва болалар боғчаларида ишлашади.

Кейинги йилларда техникумга республикамиз областлари ва қардош республикалардан кўплаб ёшлар қабул қилиняпти. Битирувчилар орасида Фрунзе, Душанба, Ўш ва Чимкент шаҳарларидан келган ёшлар бор.

РАЙОН ИСТИҚБОЛИГА БАҒИШЛАБ

Куйбишев райони гўзал пойтахтимизнинг тобора ободонлашиб бораётган районларидан. Унинг яқин келажагига кўз югуртган киши қалби қувончларга тўлади. Ҳадемай, бу ерда эллик минг квадрат метр майдон ҳамда ўн минг километр узунликдаги йўлкаларга асфальт ётқизиш кўзда тутилмоқда. Ҳозир бунёдкорлик ишлари тез суръатлар билан олиб борилаётган Салор кўприги ва ер ости йўли фойдаланишга топширилади.

Луначарское шоссеси бўйлаб троллейбус линияси ўтказилиши ҳам ҳамшаҳарларимизга қулайлик яратади. «Шимолий-Шарқ—2» турар жой массивида 1100 ўқувчини ўз бағрига олувчи иккита мактаб, тўртта болалар боғчаси, ясли бинолари кўкка бўй чўзади.

Сиёсий ахборотчиларнинг навбатдаги семинарида район Совети ижроия комитетининг масъул секретари И. Мордухаев қатнашчиларга ободончилик соҳасида амалга оширилиши зарур бўлган ишлар тўғрисида батафсил гапириб берди.

БЕШ ЙИЛЛИК ЯКУНЛАРИНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ

Кеча

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг мажлислар залида саккизинчи беш йиллик якунларини пропаганда қилиш бўйича идеология ходимларининг вазифаларига бағишланган пойтахт лекторлари ва пропагандистларининг семинари бўлиб ўтди. Партиянинг саккиз юзга яқин идеология соҳасидаги жангчилари Ўзбекистон КП шаҳар комитетининг секретари Р. К. Шониғматовнинг «Саккизинчи беш йиллик якунлари ва шаҳар партия ташкилотининг вазифалари» деган докладини диққат билан тингладилар.

Шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Ҳ. Ё. Ёқубжонова семинар қатнашчиларига сўнгги беш йилликда бўлган ўзгаришлар ва маданият, соғлиқни сақлаш ҳамда маориф муассасаларининг истиқболи ҳақида сўзлаб берди.

Ташгенплан институтининг директори Т. Г. Турсунов ва шаҳар ижроия комитети бошқармасининг бошлиғи А. М. Муиновлар шаҳар хўжалигининг ривожланиш якунлари ва эртанги куни ҳақида тўхталдилар.

«Билим» жамияти Тошкент шаҳар ташкилоти правлениесининг раиси Ш. З. Уразаев лекция пропагандасини янада такомиллаштириш бўйича навбатдаги вазифалар ҳақида гапирди.

САНЪАТ ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейи ходимлари корхона, муассаса, олий ўқув юртлари ва мактабларда кўплаб суҳбатлар ўтказишга киришдилар. Бундан мақсад омма орасида санъатни янада кенгроқ ёйиш, совет ва жаҳон санъати ютуқлари билан уларни таништиришдир.

Айниқса, «XVIII асрда рус санъати», «Ўзбекистон архитектура ёдгорликлари», «Хитой санъати», «XIX асрда Ғарбий Европа санъати», «Ўзбекистон рассомлари» суҳбатлари жуда қизиқарли тайёрланган. Улар кўплаб тингловчиларни жалб этмоқда.

АЛЬПИНИСТЛАР ЛОЙИҲАЧИЛАР МЕҲМОНИ

Кеча

машинасозлик технологияси бўйича давлат лойиҳалаш бюросининг мажлислар залида республика альпинистлар терма командаси аъзолари билан учрашув бўлди.

Учрашувда А. Калинин, А. Путинцев ва К. Элчибековлар альпинизм спортининг ўзига хос томонлари тўғрисида гапиришди. Улар ўзлари олган киноленталарни спорт ишқибозларига намойиш қилишди.

ВЕТЕРАН БИЛАН УЧРАШУВ

Қишлоқ хўжалик институти мажлислар залида 1919 йилдан бери шонли комсомол, 1925 йилдан буён эса КПСС аъзоси бўлиб келаётган доцент О. Тўраев билан учрашуви бўлиб ўтди.

О. Тўраев йиғилганларга Улуғ Ватан урушининг актив иштирокчиси сифатида ўз жанговар хотираларидан, совет жангчиларининг Польша, Чехословакия, Австрия каби мамлакатларнинг бир неча шаҳарларини озод қилишдаги жасоратлари ҳақида батафсил сўзлаб беради.

Институт комсомол комитетининг секретари Қ. Холмирзаев кечага иштирок этганлар номидан кекса коммунист О. Тўраевга самимий миннатдорчилик билдирди. Шундан сўнг ветеран комсомолга қабул қилинган бир гуруҳ жамоатчи, ўқишда илғор бўлган студентларга комсомол билетларини топширади. Учрашув ғоят қизиқарли ўтди.

**Диққат, янгилик*

МЕҲНАТИГА ЯРАША

СССР Фанлар академиясига қарашли Карпов номли физика-химия институти маъмурияти, мана иккинчи йилдирки, илмий-тадқиқотчиларнинг меҳнатига, бажарилган ишига қараб маош тўламоқда.

Бугун

республика Фанлар академиясининг электроника институтида ҳам меҳнатига қараб ҳақ тўлашни қараб чиқувчи комиссия тузилди. Комиссия аъзолари институтнинг 400 дан ортиқ ходимига меҳнат ҳақи тўлашнинг москвача методига ўтишни ишлаб чиқадилар.

Институтда 1971 йил 1 июлдан янгича ҳақ тўлаш жорий қилинади.

ЮБИЛЕЙ ТАРАДДУДИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих институтининг илмий ходимлари 1974 йилда ўтказиладиган Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар. Институт Бухоро ва Хива шаҳарларининг энг қадимий даврдан то шу кунгача бўлган тарихини ўз ичига олган монографиялар яратишни режалаштирди. Бу асарларда ҳар икки шаҳарнинг вужудга келиш ва ривожланиш жараёни, ижтимоий-сиёсий ҳамда иқтисодий аҳволи батафсил баён қилинади.

Монографияларни тайёрлашда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари И. М. Мўминов, Я. Ғ. Ғуломов, мухбир аъзоси, Р. Ҳ. Аминова сингари йирик олимлар иштирок этадилар.

Шунингдек, институт коллективи Бухоро ва Хоразм Халқ Республикаларининг ғалабасига доир материаллар тўпламини чиқариш, бир томлик «Ўзбекистон ССР тарихи»ни яратиш устида ҳам иш олиб бормоқда.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Энг катта заказ

ПРАГА. Шимолий Чехия областидаги Хомутово трубопрокат заводининг коллективи бу йил Совет Иттифоқига катта диаметрли 210 минг тонна чоксиз пўлат трубалар етказиб беради.

Биз экспорт учун ҳали шу вақтгача бундай катта заказ олмаган эдик, деди завод директори С. Главати. Асосан Сибирдаги магистрал нефть қувурлари учун мўлжалланган бу юқори сифатли трубалар ўз вақтида етказиб берилади.

Хомутоводаги трубопрокат заводи бир неча йилдирки, совет заказларини бажариб, трубалар тайёрлаб бермоқда. 202 минг тонна труба етказиб бериш учун тузилган бултурги битимга Чехословакияда «асрнинг заказн» деб ном берилган эди.

Мактабга киролмай қолдилар

ЛОНДОН. Жанубий Африка Республикасидаги мактабларга келган минглаб африкалик болалар мактабга киролмай ўз уйларига қайтиб кетишга мажбур бўлдилар.

Жанубий Африка Республикасида ирқий камситиш мактаб партасидан бошланади. Ҳукумат оқ танли ўқувчининг билим олиши учун йилига 75 фунт стерлингдан сарфлаётган бўлса, африкалик ўқувчи учун атиги 7 фунт стерлинг ажратмоқда. Бунинг натижасида африкаликлар учун белгиланган мактабларнинг кўпчилиги уч смена ишлашга мажбур, синфлардаги ўқувчиларнинг сони эса 100 ва ундан ортиқ кишига ҳам етмоқда. Кўпчилик болалар умуман мактаб остонасини ҳам кўрмай қолмоқдалар.

СУРАТДА: Европадаги социалистик мамлакатлар ягона энергосистемаси — «Мир»нинг марказий диспетчерлик бошқармасида. Бу ерда туну кун биринчи сигнал бўйича зарур ерга электр энергияси етказиб беришга тайёр бўлган диспетчерлар навбатчилик қилишади.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ ВА 1971 ЙИЛГИ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ПЛАНЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Совет кишилари коммунистик қурилишнинг янги босқичини муваффақиятли бошлаб юбордилар. Улар беш йилликни муваффақиятли якунлаб, КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш, 1971 йилги халқ хўжалиги планларини ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кучайтирмоқдалар.

Тошкент области меҳнаткашлари партия XXIII съезди қарорларини ҳаётга татбиқ қилабориб, саккизинчи беш йиллик топшириғини ва муҳим социал-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича беш йиллик план муддатидан илгари — 1970 йилнинг 9 декабрида бажарилди.

Саноатнинг техника тараққиётини белгиловчи тармоқлари — рангли металлургия, электр энергетика, машинасозлик, қурилиш материаллари саноати жуда юксак суръатлар билан ривожланди. Озиқ-овқат, енгил саноат ва саноатнинг бошқа тармоқлари ҳам янада ривожланди. Беш йилликда прокат, аммиак, карбамид, олтингугурт кислотаси, ҳаво компрессорлари, мебель, пойафзал ва бошқа буюмлар ишлаб чиқариш кўпайди. Шунингдек 110 та саноат корхонаси ва цехлар қурилди ва реконструкция қилинди.

Область саноатида қўлга киритилган ютуқлар партиямиз томонидан бошқариш системасини такомиллаштириш, планлаштириш ва ишлаб чиқаришни иқтисодий рағбатлантириш юзасидан белгилаб берилган тадбирларнинг самарали таъсиридан далолат бериб турибди.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари ҳам партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажара бориб, ишлаб чиқаришга фан ва илғор тажриба ютуқларини жорий қилиб, ажойиб кўрсаткичларга эришдилар. Область пахтакорлари беш йилликда Ватанга пландан ташқари 100 минг тонна пахта етказиб бердилар.

Улар ғалла, шоли, каноп, гўшт, сут, жун ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш бўйича беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажардилар.

Ўтган юбилей йилида колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва раҳбарлари баракали меҳнат қилдилар. Давлат хирмонига 380 минг тонна пахта етказиб берилди. Бошқа турдаги маҳсулотлар бўйича ҳам планлар ошириб бажарилди.

Хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида биз эришаётган ютуқларнинг барчаси ишчилар синфи, колхозчилар ва зиёлиларимизнинг қаҳрамонона меҳнати, совет халқларининг мустаҳкам ва бузилмас дўстлиги, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг доно раҳбарлиги натижасидир.

Партия ва ҳукуматимиз Тошкент области меҳнаткашлари қўшган ҳиссани юқори баҳолаб, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш бўйича беш йиллик план топшириғини бажаришда катта муваффақиятларга эришгани учун областимизни иккинчи марта Ленин ордени билан мукофотладилар. Бу юксак мукофот ишчилар, колхозчилар ва зиёлиларимизни янги меҳнат қаҳрамонликларига руҳлантиради. КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақа кун сайин авж олмоқда.

Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Тошкент трактор заводи, Тошкент ГРЭСи, Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати, бир қатор қурилиш трестлари, колхозлар ва совхозлар 1971 йил планларини муваффақиятли бажариш юзасидан қимматли ташаббус билан чиқдилар. Улар беш йилликни яхши кўрсаткичлар билан якунлаб, ютуқларни бундан буён янада мустаҳкамлашга, КПСС XXIV съезди шарафига оширилган мажбурият олиб ишлашга аҳд қилдилар.

«Ташсельмаш» заводи ва «Юлдуз» тикувчилик фирмаси коллективлари Ленин комсомоли номидаги Москва автозаводи ишчилари, инженер-хизматчиларидан ўрнак олиб 1971 йилнинг 17 апрелида коммунистик шанбалик ўтказиш ва ўша куни тушадиган маблағни беш йиллик фондига беришга қарор қилдилар. Областдаги бошқа корхона ва қурилиш ташкилотлари коллективлари ҳам москваликларнинг ватанпарварлик ташаббусини кенг қўллаб-қувватламоқдалар.

Биз ўз имконият ва резервларимизни чамалаб кўриб, коммунистик қурилиш ишига янада кўпроқ ҳисса қўшиш ниятида КПСС XXIV съезди шарафига 1971 йилги халқ хўжалиги планларини муддатидан илгари бажариш юзасидан зиммамизга юксак социалистик мажбуриятлар оламиз.

САНОАТ

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, асосий фондлар ва оборот маблағларидан яхши фойдаланиш, фан ва техниканинг янги ютуқларини жорий қилиш, меҳнатни ташкил этишни, ишлаб чиқариш ва бошқаришни такомиллаштириш асосида маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича йиллик планни муддатидан илгари 1971 йил 27 декабргача бажарамиз, планлагидан ташқари ўнларча миллион сўмлик маҳсулотни реализация қиламиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди очиладиган кунгача биринчи квартал планини бажарамиз ва пландан ташқари 15 миллион сўмлик маҳсулот берамиз.

1971 йилда область саноати халқ хўжалигига пландан ташқари 3 минг тонна пўлат, 3,4 минг тонна прокат, 10 минг тонна минерал ўғит, 85 минг тонна кўмир, 2 минг тонна мис қуюлмаси, 600 тонна рафинадлаштирилган мис, 100 та трактор ва 50 та сеялка, 400 та трактор прицепи, 8 минг тонна олтингугурт кислотаси, 1 миллион ярим ўтказгичли приборлар, 1 миллион сўмлик қаттиқ қотишмалардан ясалган буюмлар, 300 минг сўмлик кабель маҳсулоти, 300 минг сўмлик химия асбоб-ускуналари ва бошқа буюмлар етказиб беради.

Пландан ташқари кўплаб халқ истеъмоли товарлари жумладан, 190 минг жуфт пойафзал, 60 мингта устки трикотаж буюмлари, 2,5 миллион сўмлик тикувчилик буюмлари, 500 та рўзғор холодильниклари, 650 минг сўмлик мебель, 250 минг дона чинни буюмлари, 2 минг тонна нон-булка ва кондитер маҳсулотлари, 1 миллион дона шартли банка консервалар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарамиз ва реализация қиламиз.

Саноат ходимлари бундан буён ҳам илмий-техника тараққиётини ҳар жиҳатдан тезлаштириб боришни ўзларининг бош йўллари деб биладилар. Чунки, бу ишни амалга оширмасдан туриб, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва меҳнат унумдорлигини оширишга эришиб бўлмайди. Йил давомида машиналар, ускуналар ва приборларнинг 107 та янги хили ишлаб чиқилади ва уларни тайёрлаш ўзлаштирилади. Ишлаб чиқаришга 33 та автоматик, поток механизациялашган ва конвейер линиялари жорий этилади, 22 та цех ва участкани комплекс механизациялаш амалга оширилади, 500 дона янги юқори унумли ускуналар ўрнатилади ва 2000 тадан ортиқ йирик ташкилий-техникавий тадбирлар жорий қилинади. Бунинг эвазига 10 миллион сўмликдан ортиқ шартли иқтисодий самара олинади.

Шу асосда янги техника ва прогрессив технологияни жорий қилиш, маҳсулотнинг замонавий намуналарини ўзлаштириш, жаҳон стандартлари даражасидаги буюмлар ишлаб чиқариш ва давлат «Сифат белгиси»ни олиш учун бир қатор тадбирларни амалга ошириш мўлжалланади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Хатига мувофиқ бундан буён ҳам иқтисодий тежамкорлик режими бўйича ишлар амалга оширилади. 1971 йилда 58 миллион киловатт-соат электр энергияси, 2250 тонна қора ва рангли металлар, 11 минг тонна шартли ёқилғи, 6100 тонна цемент, 3150 кубометр ёғоч-тахта ва бошқа материаллар тежалади. Ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг планли таннархини 4 миллион сўмга камайтиришга эришилади ва товар маҳсулотини реализация қилиш ҳисобига пландан ташқари 6 миллион сўм фойда олинади.

Иқтисодийислоҳот принципларини изчиллик билан амалга ошира бориб, йил давомида саноат корхоналарини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиб ишлашга кўчиришни асосан тугаллаймиз.

ҚУРИЛИШ ВА БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ

Пудрат ишлари планини 1971 йил 28 декабргача тугаллаш, биринчи квартал планини 28 мартгача бажариш мажбуриятини оламиз. Қурувчиларнинг асосий вазифаси ишларни юқори сифатли бажарган ҳолда қувватлар ва объектларни ўз вақтида фойдаланишга топширишдан иборат бўлади. КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилиб, биринчи кварталда ишга туширилиши мўлжалланган Чорвоқ ГЭСининг 150 минг киловатт қувватга эга бўлган иккинчи гидроэнергия блокини, Оҳангарон дарёсини буриб юбориш учун тоннель ва гидротехник иншоотларни, Чирчиқ нон заводи ҳамда 186 минг квадрат метр уй-жой, болаларнинг мактабгача бўлган 840 ўринли муассасаларини муддатидан илгари — съезд очиладиган кунгача фойдаланишга топширамиз.

Қурилиш ташкилотлари енгил, озиқ-овқат саноати корхоналари қурилишини юқори суръат билан олиб бориш, ана шу объектлар бўйича йиллик қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини 25 декабргача бажариш юзасидан мажбурият ҳам оладилар.

«Ташсельмаш», «Узбексельмаш», «Компрессор», Тошкент кабель ва трактор заводлари, Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар, электрохимия, Олмалиқ кон-металлургия комбинатларини қуриш ва реконструкция қилиш ишларини юқори суръатлар билан олиб борамиз. Давлат маблағи ҳисобига 11100 ўқувчи ўринли мактаблар қуриш ва колхозлар маблағи ҳисобига тўрт минг ўринли мактаблар қуриш — муддатидан илгари 25 августгача бажарилади. 560 ўринли мактабгача бўлган болалар муассасалари эса 7-ноябргача ва 240 ўринли касалхона 5 декабргача фойдаланишга топширилади. Водопровод, канализация тозалаш иншоотларининг янги қувватлари ишга туширилади. 3 миллион квадрат метрга яқин йўлга асфальт ётқизилади ва шағал тўкилади.

Тошкентда пландан ташқари 7 километр трамвай йўли қурилади. Оқтепадаги кўприк қурилиши муддатидан илгари 1 октябргача тугалланади. Луначарский кўчасида путепровод ва Олмалиқ шаҳрида 100 машинага мўлжалланган троллейбус депоси қурилиши 1 декабргача тугалланади.

Йўл қурилиши коллективлари пудрат ишлари бўйича йиллик программани 20 декабргача бажариш, 150 километр йўлга асфальт ётқизиш, колхоз ва совхозларда пахта қуритиш учун 25 минг квадрат метр майдонга асфальт ётқизиш мажбуриятини олдилар.

Колхоз ва совхозларнинг посёлкаларини комплекс қуриш юзасидан ишлар бундан буён ҳам ривожлантирилади. Бу жойларда йирик панелли уйлар қуриш билан бир йўла устахоналар, мактаблар, болалар боғча ва яслилари, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатадиган бошқа объектлар қурилиши ҳам олиб борилади. «Кўкорол», «Ленинград» совхозлари, Тошкент қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва ирригациялаш инженерлари институтининг ўқув хўжалиги ва «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» тажриба-хўжалиги посёлкаларида 2 миллион сўмга яқин ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишлари бажарилади.

Қурувчиларимиз қурилиш ишлари сифатини бирмунча яхшилаш ва кам деганда 80 процент объектларни «аъло» ва «яхши» баҳолар билан топшириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқдилар ва мажбурият қабул қилдилар.

Қурилиш материаллари саноати корхоналарининг коллективлари меҳнат унумдорлигини 0,5 процент ошириш ва биринчи квартал планини 29 мартгача бажариш, йиллик программани эса 26 декабргача адо этиш, пландан ташқари 400 минг сўм фойда олиш мажбуриятини олдилар. Йиллик пландан ташқари 14 минг тонна цемент, 6 миллион дона ғишт, 15 минг квадрат метр деразa ойнаси, 100 минг квадрат метр ленолиум ва кўплаб бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарадилар.

Чиноз қум-шағал карьери ва Бекободдаги майдалаш-саралаш заводида йилига 1 миллион 230 минг тонна қум, тош, шағал, ишлаб чиқариш қувватлари, Оҳангарон цемент комбинатида 50 минг кубометр акманит ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган цех, Чирчиқ ойна заводида 20 минг тонна силикат хомашёси ишлаб чиқарадиган цех ва бошқа янги объектлар фойдаланишга топширилади. Оҳангарондаги қурилиш материаллари комбинатида оқ цемент ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Коммунал хўжалиги ходимлари ҳам катта ҳажмдаги ишларни амалга ошириш мажбуриятини олдилар. Шаҳарлар, район марказлари ва ишчи посёлкаларида ободонлаштириш юзасидан қилинадиган ишлар 25 декабргача, капитал-ремонт ишлари бўйича план топшириқлари 10 декабргача тугалланади.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Темир йўл, автомобиль ва ҳаво транспорти ходимлари қуйидаги мажбуриятларни олдилар.

Темир йўл транспорти бўйича:

— плandan ташқари 200 минг тонна халқ хўжалиги юклари ташилади, вагонларнинг обороти пландагига нисбатан 0,5 соат тезлаштирилади, пландан ташқари 200 минг сўмлик фойда олинади, 800 тонна дизель ёқилғиси тежаб қолинади.

Автомобиль транспорти бўйича:

— юк ташиш бўйича йиллик план 20 декабргача бажарилади ва пландан ташқари 650 минг тонна юк ташилади, пландан ташқари 290 минг сўм фойда олинади, паркдан фойдаланиш коэффициенти пландаги 0,6 ўрнига 0,66 даражагача етказилади;

— пассажирлар ташиш бўйича йиллик план 29 декабргача бажарилади, қўшимча 2,5 миллион пассажир ташилади.

Ҳаво транспорти бўйича:

— йиллик план 29 декабргача бажарилади, пландан ташқари 11 минг пассажир ва юз тонна юк ташилади, пландагига қўшимча 50 минг сўм фойда олинади.

Транспорт ташкилотлари ходимлари аҳолига хизмат кўрсатишнинг янги формалари ва автоматлаштириш воситаларини жорий этиб, аҳолининг эҳтиёжини тўлароқ қондириш мажбуриятини оладилар.

Область алоқачилари планни муддатидан илгари — 29 декабргача бажарадилар, монтаж қилинаётган АТСдаги номерлар 22 мингта кўпаяди, шаҳар телефон тармоғидаги абонентлар 11,5 минг номерга ва қишлоқ абонентлари 830 га кўпаяди. 1 декабрга қадар қишлоқ жойларда 10 та янги алоқа бўлими очилади. Алоқачилар коллективлари почта ва бошқа корреспонденцияларни узлуксиз ва ўз вақтида етказиб бериб туриш, алоқа воситалари ишининг ишончлилигини ва хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш юзасидан зарур тадбирлар кўришни мўлжаллаб қўйдилар.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Бу йил 400 минг тонна, 1970 йилдагига қараганда 20 минг тонна кўп пахта етиштирилади ва давлатга сотилади. Оққўрғон райони меҳнаткашлари 90 минг тонна, янгийўлликлар 72 минг тонна, Ўрта чирчиқликлар 65,5 минг тонна, Бўка райони меҳнаткашлари 55 минг тонна, Пискент деҳқонлари 42 минг тонна, бекободликлар 49 минг тонна, Юқори Чирчиқ райони меҳнаткашлари 24 минг тонна, Орджоникидзе райони деҳқонлари 2,5 минг тонна пахта сотишади.

Бундай миқдордаги пахтани етиштириш учун деҳқончилик маданиятини ошириш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, суғориладиган ҳар бир гектар экин майдонидан тўла фойдаланиш, минерал ўғитлардан фойдаланишнинг самарадорлигини ошириш, ғўза парваришни ва машина терими ишларида прогрессив усулларни жорий қилишга катта эътибор берилади.

32 минг гектар ерга қатор оралари 90 сантиметр қилиб чигит экилади. Квадрат-уялаб экиш кенг қўлланилади. 80 минг гектар майдондаги ғўзага икки томонлама ишлов берилади. Барча пахта майдонларининг ярмидаги ғўза механизация воситаси билан чеканка қилинади, машиналар билан пландаги ҳосилнинг 70 проценти ёки 230 минг тонна пахта терилади.

Оққўрғон районининг механизаторлари машиналар билан ҳосилнинг 78 процентини, пискентликлар 73 процентини, Бўка механизаторлари 72 процентини, ўртачирчиқликлар 71 процентини, бекободликлар 62 процентини, янгийўлликлар 53 процентини ва юқоричирчиқликлар 50 процентини териб оладилар.

Пахта-беда алмашлаб экиш тупроқ ҳосилдорлигини оширишнинг, ем-хашак етиштиришни кўпайтиришнинг, вилтга қарши курашнинг бош йўлидир. Шунинг учун ҳам пахта-беда алмашлаб экишни жорий қилишга катта эътибор берилади. Бу йил 32 колхоз ва совхозда алмашлаб экиш жорий этилади.

Чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш мақсадида 1971 йилда беда майдонлари 48 минг гектарга, шу жумладан алмашлаб экиладиган далаларда 22 минг гектарга етказилади. Экинлар парваришининг яхши йўлга қўйилишини таъминлаймиз. Суғориладиган ерларда ҳар гектаридан камида 100 центнердан беда пичани оламиз. Ҳар бир хўжаликнинг эҳтиёжини тўла қондирадиган миқдорда беда уруғлиги етиштирилишини таъминлаймиз.

Бу йил каноп етиштиришни кўпайтириш ва давлатга 325 минг тонна каноп сотиш мажбурияти олинди, шу жумладан Оққўрғон райони бўйича 170 минг тонна, Юқори Чирчиқ райони бўйича 112 минг тонна, Янгийўл райони бўйича 18 минг тонна, Ўрта Чирчиқ райони бўйича 14 минг тонна, Бўстонлиқ райони бўйича 12 минг тонна каноп сотилади.

Тошкент шаҳри, областнинг саноат ва район марказлари аҳолиларини картошка, сабзавот, қовун-тарвуз, мева, узум маҳсулотлари билан таъминлаш ишини яхшилаш мақсадида бу хилдаги маҳсулотлар етиштиришни янада кўпайтирамиз.

Давлатга 238 минг тонна сабзавот, шу жумладан Калинин райони бўйича 103 минг тонна, Орджоникидзе райони бўйича 60 минг тонна, Бўстонлиқ райони бўйича 31 минг тонна, Янгийўл райони бўйича 27 минг тонна сабзавот сотамиз. Ҳар гектар ердан кам деганда 170 центнердан сабзавот ҳосили оламиз.

Лалмикор ерлардаги экинлар агротехникасини яхшилаймиз, бошоқли дон экинлари, шоли, маккажўхори ҳосилдорлигини оширамиз, ғалла етиштиришни кўпайтирамиз. Давлатга 21 минг тонна шоли сотамиз.

Ем-хашак экинлари парваришининг яхши бўлишини таъминлаймиз. Суғориладиган ҳар гектар ердан кам деганда 350 центнердан маккажўхори кўкпояси, 500 центнердан хашаки лавлаги оламиз. Ҳамма ерда ем-хашак экинларини аралаш экишни қўллаймиз. Бу йил плandagiга қараганда 1,5 баравар кўп дағал ва 1,3 баравар кўп ширали ем-хашак тайёрлаймиз.

Чорва молларини боқиш ва парваришлашни яхши йўлга қўйиш, уларнинг зотини яхшилаш, чорвачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаш ва илғор усулларни жорий қилиш асосида жамоат чорваси маҳсулдорлигини янада оширишга эришамиз.

Колхоз ва совхозларда барча турдаги чорва моллари туёғини кўпайтирамиз, айниқса, қорамоллар сонини ўстиришга алоҳида эътибор берамиз. Сигирлар сонини кескин кўпайтиришга эришамиз ва подадаги сигирлар салмоғини 40 процентгача кўтарилишига ҳаракат қиламиз.

Колхоз ва совхозларда ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сутни 2300 килограммга етказамиз. Шу жумладан, Янгийўл райони бўйича ҳар бир сигирдан 2600 килограммдан, Калинин районида 2500 килограммдан, Орджоникидзе районида 2400 килограммдан, Юқори Чирчиқ районида 2400 килограммдан, Оққўрғон районида 2300 килограммдан, Ўрта Чирчиқ ва Пискент районлари бўйича 2000 килограммдан, Бекобод районида 1900 килограммдан, Бўстонлиқ ва Бўка районлари бўйича 1700 килограммдан сут соғиб олинади.

Товуқлардан кам деганда 150 тадан тухум оламиз. Ҳар юз бош сигирдан кам деганда 95 тадан бузоқ олинишига, ҳар юз бош совлиқдан 100 тадан қўзи, ҳар юз бош она чўчқадан 2200 тадан чўчқа боласи олишга эришамиз. Давлатга топшириладиган қорамолларнинг ўртача вазнини 350 килограмм, чўчқаларникини 100 килограмм, қўйларникини эса 50 килограммга етказамиз.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирамиз ва давлатга 21,5 минг тонна гўшт, 65,3 минг тонна сут, 82 миллион дона тухум ва 1240 тонна жун сотамиз.

Бу йил 6 минг гектар янги ва партов ерларни ўзлаштирамиз ҳамда қишлоқ хўжалиги оборотига киритамиз. Шу жумладан, плandan ташқари минг гектар ер ўзлаштирилади. Ҳамма ерда экин майдонлари мелиоратив ҳолатини яхшилашга эътиборни кучайтирамиз, 6000 гектар майдонда капитал текислаш ишлари бажарилади.

«Хандам» канали биринчи навбати қурилишини тугаллаймиз, Кўкорол массивини, Бекобод райони совхозларида ерларни ўзлаштириш юзасидан қилинаётган ишлар давом эттирилади. Бўзсув ва Бўржар трактини реконструкция қилишга киришамиз ва Калинин ҳамда Янгийўл районида ҳам янги ерларни ўзлаштиришни бошлаб юборамиз.

КПСС XXIV съезди шарафига гўшт, сут, тухум сотиш бўйича квартал планини муддатидан илгари — 25 мартгача бажарамиз. Чорва қишловини намунали ўтказамиз. Областдаги барча хўжаликларни сифатли уруғлик билан таъминлаймиз. Қишлоқ хўжалиги техникасини экишга шай қилиб қўйишни тўла тугаллаймиз, ирригация тармоқларини тозалашни тугаллаймиз.

Областимиз ва Сирдарё области ҳамда Қозоғистоннинг Чимкент области меҳнаткашлари ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақани давом эттирамиз.

Қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш барча колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, партия, совет ва қишлоқ хўжалиги органларидан катта кўтаринкилик билан меҳнат қилишни талаб этади. Бу мажбуриятлар реал ва бажарилиши мумкиндир. Эндиликда ҳамма гап пахта, каноп, ғалла, сабзавот, картошка, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш юзасидан зиммага олинган мажбуриятларни ва вазифаларни бажариш учун қандай иш олиб боришимизга боғлиқдир.

АҲОЛИГА МАИШИЙ ВА САВДО ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ

Маиший хизмат кўрсатиш бўйича йиллик планни муддатидан илгари — 27 декабргача, биринчи квартал планини 26 мартгача бажарамиз. Қўшимча равишда 130 та маиший хизмат курсатувчи устахона ва цех очилади. 520 дона янги технологик ускуна ўрнатилади, плandan ташқари аҳолига 500 минг сўмлик хизмат кўрсатилади.

Давлат савдо корхоналари, матлубот жамиятлари ва умумий овқатланиш тармоқлари бўйича йиллик товар обороти плани 25 декабргача бажарилади. Пландан ташқари аҳолига 26 миллион сўмлик озиқ-овқат ва саноат товарлари сотилади.

Биз савдо корхоналарини 296 ишчи ўринга ва умумий овқатланиш корхоналарини 2900 ўринга кўпайтирилишини таъминлашни планлаштирдик. Савдонинг ихтисослаштирилган, ўз-ўзига хизмат кўрсатиш магазинлари, ўроғлиқ товарларни ва ярим фабрикатларни сотиш, аҳолининг уйига етказиб бериш сингари прогрессив формаларини кенг жорий этамиз. Айниқса, савдо маданиятига алоҳида эътибор берамиз.

Биз КПСС Марказий Комитети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини ишонтириб айтамизки, Тошкент области меҳнаткашлари партиямизнинг XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съездини янги меҳнат ғалабалари билан кутиб оладилар, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарадилар ва Улуғ Ватанимизнинг куч-қудратини мустаҳкамлаш ва янада гуллаб-яшнатиш ишига муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ — ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

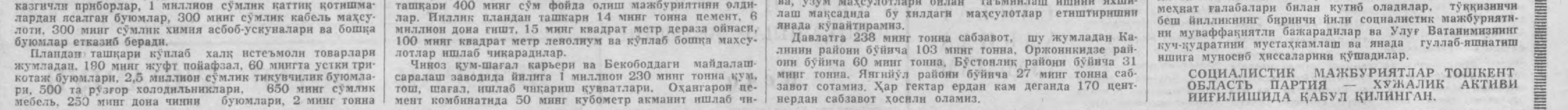

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Автомобиль экспансияси

ТОКИО. Шу йил Япониянинг автомобиль компаниялари ўз маҳсулотларини бир қанча мамлакатларга, шу жумладан АҚШга ҳам экспорт қилишни кўпайтириш ниятидадирлар. Бултур АҚШга япон автомобилларини экспорт қилиш аввалги йилдагига нисбатан 55 процент кўпайди, 1971 йилда эса бултургига нисбатан автомобиль экспортини 62 процент кўпайтириш мўлжалланади. Япониянинг катта автомобиль компанияси «Тоиота» АҚШга автомобиль экспорт қилишни йилига 30 мингтагача етказишни режалаштирмоқда ва шу мақсадда автомобиль ташиш учун бу йил олтита янги махсус кема қуради. Япониянинг бошқа бир «Ниссан» компанияси бу йил четга чиқарадиган ҳамма машиналарнинг қарийб ярмини Америка бозорига юборади. Бу компания АҚШ даги савдо пунктлари сонини яна 200 та кўпайтиришни мўлжалламоқда. «Мицубиси», «Тоио», «Хонда» каби бошқа компаниялар ҳам мана шу икки компаниядан орқада қолмоқчи эмас.

«Иомиури» газетаси Америка бозорида япон автомобилларини қалаштириб юбориш режалари тўғрисида ёзар экан. АҚШ билан Япония ўртасида «автомобиль уруши» кескинлашса керак, дейди. (ТАСС).

КОНЦЛАГЕРЛАР МАМЛАКАТИ

САНТЬЯГО. Бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Чили миллий конгресси депутати Луис Майра бундай деди: Парагвайнинг 200 дан ортиқ сиёсий маҳбуси судсиз ва терговсиз қамоқларда ётибди, кўпгина Парагвай ватанпарварлари концлагерларда азоб чекмоқдалар. Луис Майра яқинда Чили парламенти аъзоларининг бир группаси билан Парагвайда бўлган эди. Луис Майра журналистларга Парагвай аҳолисининг оғир аҳволи ҳақида гапириб берди. У Парагвайда сўз эркинлиги мутлақо йўқлигини, йиғилишлар ўтказиш бутунлай мумкин эмаслигини, барча сиёсий партияларнинг тақиқлаб қўйилганлигини таъкидлади.

(ТАСС).

Болгария Халқ Республикаси ҳукуматининг қарорига биноан Софияда В. И. Ленинга ҳайкал ўрнатилади. Уни яратиш совет ҳайкалтароши А. Е. Кербель ва болгар архитектори П. Ташовга топширилган. Тўқ кулранг витош гранитидан ишланган В. И. Ленин ҳайкали шаҳар марказидаги, унинг номи билан аталадиган майдонга ўрнатилади.

СУРАТДА: В. И. Ленин ҳайкалининг гипс нусхаси.

БТА—ТАСС фотоси.

Қашшоқлик давом этмоқда

ЛОНДОН. ТАСС мухбири В. Осипов хабар беради:

Ҳозирги вақтда Англияда икки миллиондан кўпроқ бола қашшоқлик шароитида яшамоқда. Бу социал офатнинг сабаби шуки, кўпгина категориялардаги меҳнаткашларнинг иш ҳақи паст, уларнинг харид қобилияти нархлар тўхтовсиз ошиб бораётганлиги сабабли муттасил пасайиб кетмоқда. Камбағалларнинг оилаларидаги болалар аҳволини ўрганувчи жамоат ташкилотининг докладида мана шундай дейилди.

Англиядаги газеталарда босилиб чиққан мазкур докладда айтиладики, кейинги тўрт йил ичида мамлакатда қашшоқлик миқёси жуда кўпайиб кетди. мулкдор синфлар юқори табақаларининг бойлиги эса шу вақт ичида икки баравар ва ҳатто уч баравар кўпайди.

«Текин кўрсатилаётган хизмат» деб аталган соғлиқни сақлаш ва маориф кам ҳақ олаётган ишчи ва хизматчилар устига оғир юк бўлиб тушмоқда. «Таймс» газетасининг эътироф қилиб ёзишига қараганда, мана шу соғлиқни сақлаш ва маориф харажатларини қопламоқ учун аҳолининг камбағал табақаларига солинаётган солиқлар мана шу камбағаллар ҳақиқатда олаётган неъматлардан бир неча баравар ошиб кетмоқда. «Текин кўрсатилаётган хизматлар» камбағалларнинг аҳволини яхшилаш у ёқда турсин, балки тағин ҳам ёмонлаштириб юбораётганлигини газета «ғалати бир ҳол» деб атамоқда.

Лейбористлар ва консерваторларнинг ҳокимият тепасида бир-бирининг ўрнини эгаллаётган ҳукуматлари деб ёзади газета, энг камбағал аҳоли табақаларининг минимал социал эҳтиёжларини қондира олмади. Миллион-миллион одамлар ҳали ҳам вайрона кулбаларда истиқомат қилмоқда ёки уларнинг умуман уй-жойи йўқ. юз минглаб инглизлар касалхоналарда ётиб даволаниш учун навбат кутавериб тинкаси қуримоқда. Мактабларнинг кўплари яроқсиз биноларда жойлаштирилган».

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ТАСС, АПН, «Тошкент оқшоми» мухбирлари хабар қилади

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ЯНГИ МАШИНАЛАР

МОСКВА. Мамлакатимизнинг қишлоқ хўжалик техникасини ишлаб чиқарувчи саноат корхоналари, етакчи илмий муассасалар, 30 дан зиёд министрлик ва идоралар социалистик деҳқончилик ва чорвачиликнинг муваффақиятларига бағишланган «Фан ва техника — қишлоқ хўжалигига» экспозициясида иштирок этади.

Виставка Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди арафасида очилади.

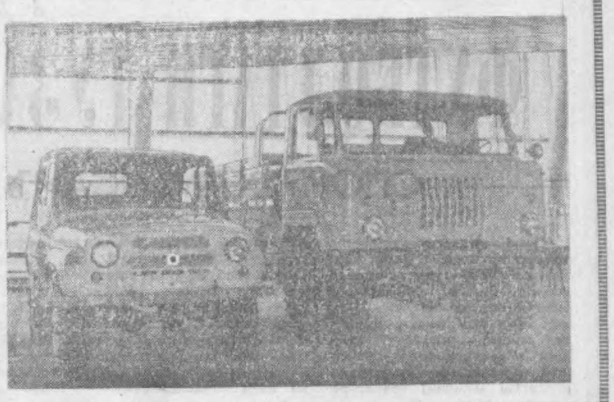

СУРАТДА: қишлоқ районлари учун мўлжалланган вездеход-автомобиллар. Чапда — брезент ёпилган «Газ — 469» машинаси. Двигателининг қуввати 72 от кучига эга, тезлиги соатига 100 километр. Ўнгда — металл кузовли «ГАЗ — 66» машинаси.

(ТАСС фотохроникаси).

Совет кишиси учун

«МРИЯ»

Днепропетровск радио заводи кичик ҳажмли «Мрия — 301» («Орзу») маркали радиолаларнинг дастлабки туркумини ишлаб чиқарди. Бу аппаратлар ғоят сезгир радиоланинг пластмассали корпуси силлиқланган металл билан безатилган.

Днепропетровск радио заводининг ходимлари радио ишқибозларини яна бир янгилик билан хурсанд қилишга тайёрланмоқдалар. Яқинда ихчам «Геолог» приёмнигини ишлаб чиқариш бошланди. Улар геологларнинг, саёҳатчиларнинг, чўпонларнинг ажралмас, доимий ҳамроҳи бўлиб қолади.

ГУЛ ҚОҒОЗЛАР

Минскдаги фабрика нақш солинган гул қоғоз ишлаб чиқаришни бошлаб юборди. Бу қоғозлар сувга чидамли бўлиб, одатдаги гул қоғозлардан бир неча марта узоқ хизмат қилади.

Мамлакатимиздаги йирик корхоналардан бири бўлган Минск фабрикаси бу йил ускуналарни модернизация қилиш ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришни чорак миллиард метрга етказади. 45 хил нақшли гул қоғоз ишлаб чиқаришни ўзлаштиради.

МЕТАЛЛДЕК МУСТАҲКАМ

ДНЕПРОПЕТРОВСК. Днепропетровскдаги пресс заводининг машинасозлари ғоят пишиқ фанера ишлаб чиқарувчи «Д—7247» гидравлик установкасини тайёрладилар. Бундай фаneранинг пишиқлиги тахта металлдан қолишмайди ва коррозияга қарши хоссалари юқоридир. Самолётлар ва сайр катерлари қуришда шу фанерадан фойдаланишади.

Янги пресс йилига салкам 10 минг квадрат метр фанера ишлаб чиқаради.

ТЕЗ ЮРАДИГАН ЛИФТЛАР

ПОДОЛЬСК (Москва области). Москвадаги тажриба экспериментал лифтсозлик заводи тез юрадиган пассажир автомат лифтларининг дастлабки туркумини тайёрлаб чиқарди. Бу лифт секундига 2,5 метр тезликда юриб, минг килограмм юк кўтара олади. Улар кўп қаватли биноларда ишлатишга мўлжалланади.

Янги лифтларга ҳавони кондицияловчи установка ўрнатилган, салонга товуш босувчи материаллар сирилган.

(ТАСС).

ДАРАХТСИМОН ПАХТАДАН...

ЖОНАЖОН она-Ватан пахтачилигини юксалтиришда селекция фани муҳим ўрин тутади. Селекционер олимларнинг тинмай ижодий изланишлари натижасида ўрта толали саноат навларидан 108—Ф, С—4727, 153—Ф, 152—Ф, 149—Ф, 138—Ф, ингичка толали ипак нав пахта 5904—И, С—6002 кабилар нав синаш давлат комиссияси тажриба участкасида муваффақиятли синовдан ўтган. Бу навларни катта-катта пайкалларда экиб, мўл «оқ олтин» хирмонлари бунёд этиляпти. Улар 10 минг гектар ердан ортиқ майдонда экиб парвариш қилинмоқда.

Бир ярим миллион гектардан ортиқ пахтазорга экилаётган ўрта пишар 108—Ф республика, барча иттифоқдаш пахтакор республикалар хўжаликларида, ҳатто, Ҳиндистон, Покистон, Эрон, Туркия, Афғонистон каби хорижий давлат пахтазорларида кенг ўрин олди. Бу нав йигирма тўрт йилдан бери бошқа навларга экин майдонини деярлик бўшатиб бергани йўқ.

Кўпчилик деҳқонлар 108—Ф пахта ўсимлигини «гулбеор» деб аташади. Чунки, ҳар қандай агроиқлим, тупроқ, агротехник хусусиятларга мослашиб кетаверади. Ҳар бир туп ғўза дуркун, бақувват, сершох бўлиб ўсади, кўплаб ҳосил тўплайди. Лекин, селекционерлар И. В. Мичуриннинг «Биз табиатдан инъом-эҳсон кутиб ўтирмаймиз, уни бўйсундириш — бизнинг вазифамиз», деган доно фикрига амал қилиб, илмий-тадқиқот ишларини оригинал методда изчиллик билан давом эттиряптилар.

Пахта селекцияси ва уруғчилиги институти олимлари томонидан ўрта эртапишар С—4727 нав яратилди. Юбилей йилида бу нав 384 минг гектар далани эгаллади. У тез пишиб етилади, машина теримига соз. Тупроғи вилт билан касалланмаган ер сийнасига экилса, яхши самара беради. Сўнгги йилларда ижод этилиб, колхоз ва совхоз пайкалларидан ўрин олаётган С — 4829, С—5570, С — 2502, С — 8252 навлари ҳам диққатга сазовордир.

Ингичка толали ипак пахта экадиган Бухоро, Сурхондарё, Қашқадарё каби иссиқ иқлимли зоналарда янги С—6030 ва С—6029 навлари асосий пахта майдонларни ишғол этяпти. Пландан ташқари топширилаётган қимматбаҳо хом ашё халқ хўжалигини ривожлантиришда муҳим резерв бўлиб қолмоқда.

Тўқимачилик саноати учун жуда зарур IV тип тола берадиган нав муаммо бўлиб турган эди. Олималардан Е. А. Аркатова ва З. Г. Пудовкина бунинг уддасидан чиқди. Улар ҳамкорликда кашф этган 133 нав шу типга киради. Бу нав жадал суръат билан районлаштирилмоқда.

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили колхоз ва совхоз далаларида 200—240 минг гектар майдонга экиш планлаштирилган «Тошкент—1», «Тошкент—2», «Тошкент — 3» вилтга чидамли, юқори ҳосилли навлар деҳқонлар таҳсинига сазовор бўлмоқда.

Маълумки, ўлкамизда етиштирилаётган «оқ олтин» ҳосилининг бешдан бир қисми фақат вилт касаллигидан йўқотиляпти. Чунончи, ўтган йил республика хирмонига тўкилган пахта билан таққослаганда, 93,4 минг тонна пахта вилт касаллигидан йўқотилди деган сўз.

Вилтга чидамли навларнинг ажойиб хусусияти шундаки, айни вилт билан кучли зарарланган тупроқда ниҳол касалликка чалинмайди. Вилтга чидамли нав яратиш фикри бундан 12 йил муқаддам, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ўсимликлар экспериментал биология институти вилтга чидамли пахта генетикаси лабораториясининг мудири, биология фанлари кандидати, генетик-селекционер олим С. Мираҳмедов томонидан илгари сурилди.

У самарали эксперимент учун вилт билан касалланмайдиган, қурғоқчиликка чидамли пахтанинг ёввойи мексиканум турини танлади. Ёввойи мексиканум турини узлуксиз ўрта эртапишар С—4727 нав билан навлараро чатиштирди. Вилтга чидамлилик ирсий хусусияти маданий С— 4727 навга ўтказилди. С—4727 нинг фойдали комплекс биологик хўжалик хусусиятларини сақлаб қолди. Натижада, «Тошкент—1», «Тошкент — 2», «Тошкент—3» пахта навлари юзага келди. Донгдор пахтакорлар, мутахассислар, ишлаб чиқариш илғорлари бу навларга юқори баҳо беришяпти.

Газетхонларимиз вилтга чидамли навлар яратилишида хизмат қилган дарахтсимон ёввойи мексиканум пахта турига қизиқишса керак. Ёввойи пахта дарахтининг бўйи 30 метр, кенглиги 1,5—2 метр келади.

Ўсиш ва ривожланиш процессида маданий навлар каби барг чиқаради, шона, гул ва ҳосил тўплайди. Ўз биологиясига биноан, онтогенез тараққиёт давом этади. Баъзан, Жанубий-Шарқий Осиё, Ҳиндистон, Покистон, Перу, Мексика, Хитой ўрмонларида ва субтропик иқлимли Афғонистонда маданий ўсимлик сифатида ўстириляпти. Ёввойи дарахтсимон пахталардан олинадиган тола ҳам маданий навлардан олинадиган тола каби тўқимачилик саноатида ишлатилади. Бир йиллик пахталар ҳосил тўплаб етилиши учун 140—150 кун вегетация муддати, ёввойи дарахт пахта эса 240—270 кун талаб этади.

Бизда ёввойи дарахтсимон пахталар илмий-тадқиқот муассасаларида фанни янгиликлар билан тўлдириш учун фойдаланилади.

Б. АЗИЗОВ,
экинлар навини синаш Юқори Чирчиқ район давлат комиссиясининг мудири.

СУРАТЛАРДА: 1. Ёввойи дарахсимон пахтанинг вегетация пайти. 2. 108—Ф навининг пишиб етилгани.

БЕДАНИНГ ЙЎЛДОШИ

Республиканинг бир қанча илғор хўжаликлари судан ўти ўстириш борасида унча-мунча тажриба орттириб қўйдилар. Бу ерда ўт соф ҳолда, шунингдек, бедага аралаштириб ҳам экилмоқда. Ҳар иккала ҳолда ҳам ҳосил яхши бўлмоқда. Сирдарё областидаги «Пахтаорол» совхози ҳамда Фарғона областидаги Охунбобоев номли совхознинг тўрт йиллик тажрибасига кўра, деҳқончиликни химиялаштириш, суғориш ва механизациялашнинг ҳозирги даражасида бу экиннинг кўпи ҳосилдорлиги жиҳатидан Ўзбекистонда етиштирилаётган бошқа ҳамма озуқа экинларидан устун келмоқда.

Молдавиядан Ўзбекистонга судан ўтининг дастлабки 50 тонна уруғи келтирилди. Судан ўти бу ерда ҳам кўплаб ўстирилади. Келтирилган уруғ беш минг гектар ерга экишга етади. Судан ўти ўстириладиган районлар белгилаб чиқилди.

Ўзбекистон „қора“ олтини

ВАТАНИМИЗДАГИ нефть ва газ конларининг тарихига назар солсак, қадимроқда Боку нефть ҳавзаси биринчи ўринда турар эди. Унга бўлган қизиқиш чет элларда ҳам тараққий этган эди. Сўнг нефтчи геологларнинг ташаббуси билан Эмба (Иккинчи Боку) нефть ҳавзаси топилди, кейинчалик, Бошқирдистон нефть конлари машҳур истиқболга эга бўлди. Бу ердаги биргина Ромашко нефть қудуғи ер юзида энг кўп нефть отилиб чиқадиган қудуқлар қаторидан жой олди. Туркманистон ҳам бу соҳада анчагина ютуқларга эришди ва эришмоқда. Сўнгги ўн йиллар давомида Ғарбий Сибирда топилган нефть ва газ конлари СССРда ҳозир қазиб чиқазилаётган нефть-газнинг саккиздан бир қисмини бермоқда. Бу эса XX асрнинг буюк кашфиётлари рўйхатидан жой олди. Шулар қаторида Ғарбий Украинада ва Белоруссия ер батирларидан ҳам нефть-газ конлари топилди ва улар маҳсулот бермоқда.

Ўзбекистонда ҳам илгарилари фақатгина Фарғона водийси ва Сурхон воҳасида палеоген (ер ёши) қатламларидан нефть қазиб олинар эди. Ўзбекистон нефтчи-геологларининг ва бошқа геологларнинг биргаликдаги ҳамкорлиги туфайли, республикамиз бағрида яшириниб ётган нефть-газ конлари кетма-кет очила бошланди, улар маҳсулот бера бошладилар. Бу соҳада нефтчи-геологлар академик А. М. Акромхўжаев, А. Т. Бобоев, М. Сайдалиева, Ш. Давлатов, А. Сотириоди ва «Ўзбекнефть» бошқармасининг толмас геологлари ҳамда Ўзбекистон республика геология министрлиги геологларининг ҳиссаси катта бўлди.

Қизиғи шундаки, Ўзбекистон ер бағрида, олимларнинг ҳисобига кўра, газ запаслари нефть запасларига нисбатан кўпроққа ўхшайди. Чунки Газли, Муборак, Адамтош Сох, Уст-Юрт газ конлари гапимизнинг яққол далили бўлиб хизмат қила олади. Ўзбекистон геология министрлигига қарашли нефть ва газ конларининг геологияси ва уларни разведка қилиш институти ходимларининг А. Акромхўжаев бошлиқ коллективи асосий эътиборни республикамиз бағрида ҳали номаълум бўлган «қора» олтин ва газ конларини очиш, уларнинг истиқболини аниқлаб беришга, шулар қаторида газ конлари запасининг нисбатан кўп бўлганлиги ҳақидаги муаммони очишга қаратилгандир.

Шу мақсадлар юзасидан институтда юқори малакали нефтчи-геологлар самарали илмий-тадқиқот ишларини олиб боришмоқда ва бу ишларни кун сайин ривожлантиришмоқда. Ана шу катта проблеманинг кичик бир қисми бундан беш йил олдин аспирант Ёдгор Камолов зиммасига юклатилган эди. Унинг илмий темаси Жанубий Ўзбекистон — Сурхон воҳасида кенг тарқалган бўр қатламларининг петрографик ва минерологик томондан текшириш ҳамда уларнинг геохимиясини синчиклаб ўрганиш асосида бу қатламларнинг нефть-газ сақлашликларини ўрганиш эди. Чунки бу ерларда 1931—1935 йиллардан буён нефть-бўр қатламлари устида ётган нисбатан ёш палеоген ер қатламларидан қазиб олинар эди. Бу қатламлардаги нефть йил сайин камайиб боргани учун ва нефть-газнинг янгидан-янги конларини излаб топиш масаласи ернинг чуқурроқ қатламларини синчиклаб текширишни ва уларнинг нефть газга бўлган истиқболларини аниқлашни тақозо қилар эди. Шунинг учун ҳам, Ё. Камолов ёз ойларида Сурхон воҳасини юқори малакали литолог-нефтчи олим М. Эгамбердиев раҳбарлигида тинмай кезди, тоғ жинсларидан намуналар синдириб олди ва нефть-газ нишоналарига хос бўлган «қора» доғли бўр қатламларидан нишоналар қидириб топди. Йиғилган тоғ жинслари беш йил мобайнида турли ҳозирги замон микроскопларида, рентген, термика, органик моддаларни аниқлаш аппаратларида комплекс равишда текширилди ва ижобий натижалар олинди.

Ёдгор ўзининг кўп йиллик меҳнат самараси билан Сурхон воҳасининг бўр қатламларининг ҳали бизга номаълум ерларида нефть-газ бойликлари борлиги ҳақида аниқ кўрсатмалар берди. Шунингдек, бир навбат қидирув-разведка майдонларини аниқлаб кўрсатди. Шулар қаторида ёш олим Сурхон воҳасида бўр қатламлари орасида саноат аҳамиятига эга бўлган, ёғ, вино, нефть-тозалаш саноатида ва ерни бурғилаш техникасида кенг қўлланиш мумкин бўлган гилмоянинг янги конларини ҳам очиб берди. Қашқадарё ва Сурхондарё областларида янги қўриқ ерларни ўзлаштиришда гилмояларнинг тутган ўрнини ҳисобга олсак, Ё. Камоловнинг янги очган гилмоя конлари яна ҳам жиддийроқ аҳамият кашф этади.

М. ЗОКИРОВ,
Ҳ. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтининг катта илмий ходими.

СУРАТДА: 12 канал бўйича эшиттиришларни қабул қилишни таъминловчи телевизорларнинг уй антеннаси. Бундай антенналарни шу йилдан бошлаб «Москабель» заводи ишлаб чиқара бошлайди.

Мана бу суратда сиз Минск радио заводи ишлаб чиқара бошлаган «Этюд-603» транзисторли радиоприёмнигини кўриб турибсиз. Янги приёмникнинг 9 транзистори бўлиб, ўрта ва узун тўлқинларда эшиттиришларни қабул қилишга мўлжалланган.

(ТАСС фотохроникаси).

ТУТУНСИЗ ИШЛАЙДИ

«Харьков автомобиль-йўл институти электротехника кафедраси илмий ходимлари қурилма яратдилар. У двигателнинг ёнилғи аппаратини шундай ишлатиш имконини берадики, натижада чиқинди газларнинг атмосферага чиқиши минимал даражада камаяди.

Бу ҳақда АПН мухбирига кафедра мудири, техника фанлари кандидати Борис Коротенко гапириб берди.

Автомобиллар паркининг ортиши билан шаҳарлар ҳавосининг чиқинди газлар билан ифлосланишига қарши кураш проблемаси тобора мураккаблашиб боряпти. Инсон учун, айниқса, ис гази хавфлидир. Мана шу заҳарли модда таъсирида қоннинг шарик-эротроцитлари организм учун ғоят муҳим бўлган газ алмашишида фаол иштирок этиш қобилиятини йўқотади. Натижада кислород етишмаслиги бошланади. Углерод оксидининг ҳатто энг оз миқдорагиси ҳам (ҳажмининг 0,01 проценти) кишида заҳарланиш белгиларини пайдо қилиши, атмосферада 0,02 процент миқдорида бўлганда эса киши (бир неча соат мобайнида нафас олганда) енгил заҳарланиши мумкин. Углерод оксиди ҳавога 0,20—0,25 процент миқдорида аралашганда киши ўттиз минутдан сўнг ҳушидан кетади.

Автомобиллардаги чиқинди газлар таркибидаги углерод оксидининг миқдори ёқилғи аралашмасининг таркибига, яъни ёқилғи ва ҳавонинг нисбатига боғлиқ. Бу аралашмани карбюратор тайёрлаб беради. Шунинг учун ҳам дунёдаги кўпгина мамлакатларнинг олимлари бу приборни (двигатель ишининг барча режимларида) таркибида углерод оксиди минимал миқдорда бўладиган аралашма тайёрлайдиган қилиб тартибга солиш методини қидирмоқдалар.

Харьковлик олимлар яратган қурилма бу муаммони ҳал қилади. У карбюратор ишини шундай тартибга солиш имконини берадики, натижада углерод оксиди ва чала ёнган газдаги заҳарли моддалар жудаям кам ажраб чиқади, у амалда шаҳар ҳавосини бузадиган даражада бўлмайди.

Харьков қурилмасининг шу хилдаги бошқа қурилмалардан фарқи шундаки, у оригинал прибор альфаметр билан жиҳозланган.

Шкаладаги стрелка орқали у карбюратор ишининг мазкур режимида ёқилғи аралашмасининг таркибини кўрсатади. Қурилманинг ўлчагич аппаратида қанча ёқилғи сарф бўлганини кўрсатадиган асбоб ҳам бор. Мана шу икки приборнинг икки-уч минут мобайнидаги кўрсаткичлари асосида карбюратор ишига характеристика берилади — ёқилғи аралашмаси таркибининг унсарфланиш ҳажмига боғлиқлиги аниқланади. Бу характеристикани мазкур карбюратор учун белгиланган кўрсаткич билан солиштириб, уни юқори аниқликда тартибга солинишини таъминлаш мумкин, углерод оксидининг атмосферага чиқиши автомобиллардан фойдаланишнинг барча шароитларида шаҳар учун белгиланган санитария нормасидан икки-уч баравар кам бўлади.

Карбюратор ишини тартибга солиш автомобиль истеъмол қиладиган ёқилғи орқали амалга оширилади.

Лекин институт олимлари яратган қурилманинг янги намунасида операцияни бажаришда сувдан фойдаланиш мумкин. Бунда ёқилғи тежалишидан ташқари, ҳайдовчига хавфсиз, гигиеник жиҳатдан яхши шароитда ишлаш имкони яратилади.

Харьковлик олимларнинг биринчи қурилмалари СССРнинг кўпгина хўжаликларида ишлаяпти. У зарарли моддаларнинг ташқарига чиқишини минимумга камайтириб, 5-7 процент ёқилғини тежаш имконини беради. Битта қурилмани тайёрлаш 500-600 сўмга тушади. Ишлаб чиқариш учун махсус жиҳозлар, материал ва приборлар талаб қилинмайди.

Николай НЕСВИТЕНКО,
АПН мухбири.

СУРАТДА: рўзғор учун мўлжалланган электр печи. Унинг сарф қуввати 1 киловатт. Электр печнинг моделини Горький шаҳридаги маҳаллий саноат илмий-тадқиқот ва конструкторлик технология институтининг рассом конструкторлари Е. Собакинский ва С. Волков ишлаб чиқишган.

Янги электр печи саноат корхоналарига кўплаб ишлаб чиқариш учун тавсия қилинди.

Ю. Белозеров фотоси.

(ТАСС фотохроникаси).

ИНСОН ҚУДРАТИ

КЕЧАГИНА дўлга қарши курашишни ўрганган одамлар эндиликда дала ва боғларни унинг зарарли таъсиридан муҳофаза қилмоқдалар. Бугун сувга чанқоқ ерлар ёки ўрмон ёнғини устида булутдан ёмғир ёғдира оладилар. Эртага эса эҳтимол кераги бўлмаган, ҳатто хатарли бўлган ёмғирнинг олдини олиш зарур бўлиб қолар.

Яқин келажакда одамлар табиатни қандай бошқарадилар? СССР Гидрометеорология хизмати Бош бошқармасининг Амалий геофизика институтида олиб борилаётган тажрибалардан бу саволга жавоб олиш мумкин. Бу институтда атмосферага актив таъсир қилишнинг янги усули ишлаб чиқилди ва амалда синаб кўрилди.

Гоҳо кўз олдимизда чақмоқли қора булутларга айланадиган ва устимизга сел қуядиган енгил оқ булутлар қандай пайдо бўлади?

Буғлар конвектив оқимлар билан атмосферанинг юқори ва совуқ қатламларига кўтарилади. Бу ерда қўшилиб осмон сайёҳларининг таркибий қисмига айланади. Аввалига улар кўзга кўринмайди, ҳеч қандай зарари ҳам йўқ, одамларга кўплаб ташвиш келтиришдан аввал ўсиши кучга тўлиши зарур.

Сув буғларининг конденсацияси пайтида жуда кўп иссиқлик ажралиб чиқади. Қизғин конвектив оқимларнинг тезлиги ошади, уларнинг юқорига кўтарилиши натижасида эса янгидан-янги сув томчилари ҳосил бўлади. Булут тобора кучга тўлади. Булутлар тўдасининг ҳосил бўлиши ва унинг ривожланишида асосий ролни юқорига кўтарилувчи оқимлар ўйнаши аён. Аммо уларнинг ўзини ҳам юқорига кўтарилувчи конвектив ҳаракатсиз тасаввур этиб бўлмайди.

Агарда, булутда пастга йўналган оқим пайдо бўлса нима бўлади? Эҳтимол, биз юқорида айтиб ўтган ҳодисаларга тамоман тескари процесслар юз берса керак. Атмосферанинг иссиқ қатламларига тушиб қолган сув томчилари буғга айланди. Лекин оқимнинг ўзи атрофдаги ҳавога нисбатан совуқлигича қолаверади. Шундай қилиб, булутларнинг парчаларга ажралиши учун хизмат қилувчи воқеалар ривожланади, парчаланиш суръати эса пастга йўналган ҳаракатнинг тезлигига боғлиқ бўлади.

Бундан ташқари, булутларнинг қуйи қисми йўқотилаётгани учун емирилиш ўсишга нисбатан тезроқ интенсивроқ содир бўлади.

Ҳамма гап шундаки, ўсиб бораётган булутда пастга йўналган оқимлар амалда табиий йўл билан ҳеч қачон пайдо бўлмайди. Қудратли булутларни йўқотиш учун эса ўнлаб йирик электр станцияларининг қуввати ҳам камлик қилади.

Ҳисоблар шу нарсани кўрсатдики, тузилиши турлича бўлган конвектив булутларда пастга йўналган оқимлар мавжуд бўлиши мумкин экан. Агарда бўлмаса, сунъий йўл билан ҳосил қилиш лозим. Лекин шунча энергия қаердан олинади? Олимлар пастга йўналган анчагина кучли импульсларни вужудга келтириш орқали булутларнинг ўзидан олиш керак, деб жавоб бердилар. Бунда мувозанатсизлик энергияси ҳисобига пастга йўналган ҳаракат интенсивлигини ошириш мумкин. Улар булутнинг ўсишига ёрдам берибгина қолмай, булутларнинг парчаланиши ёки йўқ бўлиб кетишига олиб келиши ҳам мумкин экан.

Сўнгра назарий йўл билан «дастлабки турткини» вужудга келтиришнинг турли усуллари асослаб берилди ва амалда синаб кўрилди. «Ил-14» самолётининг қуйруқ қисмидаги люкдан 20—50 килограммли порциялар билан цемент ёки тальк кукуни ташланди. Бундан ташқари, самолёт қанотларининг кўтарма кучи ҳисобига ўз-ўзидан парвозда ҳосил бўладиган тезлик импульсларининг булутга таъсири ҳам ўрганилди. Агарда булутлар тўдасида етарли мувозанатсизлик мавжуд бўлса, бутун қатламида пастга йўналган ҳаракатни ҳосил қилиш учун ана шу импульсларнинг ўзи кифоя.

Айрим парвозлар вақтида булутнинг ичида пастга йўналган тезлик импульслари вертикалга яқин траектория бўйича кўтарилаётган самолётнинг реактив шамоли билан ҳосил қилинди.

Тадқиқотлар турли баландликда, турли қувват билан, ҳажм ва ҳарорати турлича бўлган булутлар билан ўтказилди. Тажрибаларнинг деярлик 90 проценти ижобий натижа берди: булут ёки бутунлай йўқ бўлиб кетар, ёки ўз тасвирини йўқотиб, парчаланиб кетарди. Айрим ҳоллардагина буғланиб, чўка бошлаган булут қайта ўз ҳолига қайтди.

Реактив самолётдан фойдаланиш жуда ҳам самарали усул. Кукунлар ёрдамида булутларнинг 82 проценти тарқатилди. Самолётлар вужудга келтирган импульслар 73 ҳолда булутларни тарқатиш учун етарли бўлди.

Тажрибалар назарий хулосаларни тасдиқлади: конвектив булут қанчалик тез ривожланса, уни пастга йўналган оқимлар билан тез ва осон тарқатиш мумкин.

Тамара БРОЛИ.
(АПН).

СУРАТДА: Бутуниттифоқ электромеханика илмий-текшириш институти томонидан яратилган электромобилнинг тажриба намунаси. Ўзгарувчан шаҳар электр системасидан ток оладиган бу машиналар соатига 60 километргача йўл боса олади.

(ТАСС фотохроникаси).

А. ДЕМИДОВ

ФУТБОЛДАГИ ГЎЗАЛЛИК

СПОРТ ҲАМ... САНЪАТ

Чемпионатда командаларни тренерлар номи билан аташ тез-тез учраб турди. Масалан, Альфа Рамсей ёки Гельмут Шен терма командаси; Лондон чемпионатида (шу чемпионат стилига эргашган Италиянинг «Интернационал», Киевнинг «Динамо» командаларини кўрсатиш мумкин) тренер-режиссер идеяси олға сурилди. Тактикага эътиборнинг кучайганлиги. машҳур футбол юлдузлари даври тугаётгани ҳақида башоратлар, универсализм ягона ансамбл принциплари ҳақидаги фикрлар — шунинг натижасидир.

Бу идея футбол назариясини бир қадар бойитган бўлса. чарм тўпи ўйинининг асл табиатига зид бўлиб ҳам тушди. Жуда нозик пухта ўйланган, ҳар томонлама ҳисоблаб чиқилган план ҳам бутун ўйин давомида бўладиган кутилмаган тасодифларни белгилаб беролмайди. Сўнгра, қатъий план футболчиларнинг шахсий ташаббусини бўғиб қўйиши мумкин.

Бу идеяни кўтариб чиққан тренерлар ушбу нарсани тушунмадилар деб айтиш қийин. Юқори малакали мастарлар, юксак техника ҳамда эпчилликнинг зарурлигини ҳамма эътироф этади. албатта. Лекин гап шундаки, буларнинг ҳаммаси аниқ ишлаб чиқилган программага эга бўлган қандайдир идеал жонли машинанинг қисмлари сифатида тасаввур этилди. Бу машина-команда ёрдамида ҳар бир ўйинчи қаерда. қачон, қандай ҳаракат қилишини аниқ билиши лозим.

Бундай ҳолатда ҳамма бир тан, бир жон бўлиб ҳаракат қилгандагина, сабр, матонат билан рақибга устма-уст ҳужум қилиб боргандагина муваффақиятга эришиш мумкин. Механизмнинг бир меъёрда ишлаб туриши, рақиблар куч-қувватдан қолиб таслим бўлгунча ҳужумнинг давом эттирилиши ижобий натижага олиб келади.

Инглизлар Лондон чемпионатида худди мана шундай, бир меъёрда. чарчашни билмай, ғалабага ишонч билан ўйнашган эди. Англия — Португалия ўйини энг чиройли, жозибали ўйин деб топилди. Лекин бизнингча, бу ўйин бошқа ўйинларга нисбатан кам эҳтиросли. зерикарли ўйин бўлган эди. Куч ва маҳоратда бири биридан қолишмайдиган командаларнинг бу ўйинида бошданоқ натижа ҳаммага равшан бўлиб қолди. Ҳар иккала томоннинг бир меъёрда ўйин бошлашиданоқ, бу учрашувда шиддатли тўп тепишлар. хатоликлар кам бўлиши маълум бўлди. Ўйин охиригача томошабинларни қизиқтиролмаган бу учрашувда Англия командаси команда-машина қоидасига содиқ қолди.

Лондон чемпионатидан сўнг инглизлар каби ўйнашга ҳамма қизиқиб қолди. Бунинг учун эпчиллик ва жисмоний тайёргарликни ошириш керак эди. Барча компонентларга эга бўлган гармоник футбол идеяси кенг тарқалди. Бу футбол тараққиётида муҳим янгилик эди. Аммо, бунинг натижасида, футбол ўзининг энг муҳим бир фазилатидан — томошабинларни ўзига жалб қила олиш, ҳис-туйғу. ҳаяжон, эмоция. темпераментларни қўзғата олиш фазилатидан маҳрум бўла борди.

Қаердаки бирхиллик бўлса, у ерда кутилмаган фавқулодда ҳодисалар. хатоликлар адашишлар кам бўлади, натижада. ўйиннинг таъсирчанлиги йўқолади.

Ҳар бир ўйиннинг моҳияти кутилмаган жасорат, дадиллик. қайноққонлик. ҳар бир ўйинчининг ўзини тўла ва ҳар томонлама намоён этишга интилиши билан белгиланади. Албатта эҳтиёткорлик, аниқлик жуда фойдали нарса. Аммо, бу ерда гап ўйинни қизиқарли қиламан деб жўрттага ўйлаб чиқилган ташқи эффектлар устида бораётгани йўқ. Бу хилдаги ҳаракат нафақат футболга. балки умуман спортга ҳамда санъатга зид тушади. Футбол худди театр сингари ўз маҳорат усталари. спорт юлдузлари, ўзига хос ўйинчилари билан томошабинларга таъсир қила олади. Масалан, Москванинг «Торпедо» командаси баъзан қанчалик ёмон ўйнамасин, барибир, шу команда составида. ажойиб чарм тўп устаси Э. Стрелцов борлиги учун ўйинни ҳузур қилиб томоша этамиз. Шимолий Ирландия командасини жуда кучли команда деб ҳисоблаб бўлмайди. бироқ унинг составида Бестнинг қатнашиши томошабинларда катта қизиқиш уйғотади.

Биз эҳтиросли, ташаббускор ўйинчиларга қизиқамиз, бизнинг эътиборимиз, аввало, энг машҳур спортчиларга қаратилади. Спортда ҳам санъатдагидек турли характерлар. темпераментлар. қобилиятлар ўзаро «жанг» қилишади. Стадионда қўғирчоқлар эмас, механизмлар эмас, балки жонли кишилар ўйнайди. Жонли одамлар, эҳтиросли кишилар учрашувида турли тасодифлар, мўъжизалар. кескин бурилишлар бўлиши табиийдир.

Машина қанчалик мукаммал бўлмасин. барибир у машина эскиради, механизмлари ишдан чиқади, шунинг учун, у доимо ғалабага олиб келавермайди. Инглизлар Мексикада ҳам ўша составда. ўша механизм асосида ўйнадилар. Аммо тўрт йил олдинги машина анча эскириб қолган эди. Шунинг учун, у бир меъёрда аниқ ишлайолмади. Жаҳон чемпиони стилида мантиқий изчиллик етишмас эди. Машинанинг бирор механизми эскирса бутун машинанинг иш сифати бузилади. Англия—ГФР ўйинида инглизлар дарвозабонининг муваффақиятсиз ўйнаши Рамсей командасини мағлубиятга олиб келди. Ҳисобдаги устунлик ҳам ёрдам бермади.

Инглизлар азалдан футболда конструктивизм тарафдорлари бўлиб келганлар. Бу қуруқ конструктивизм Мексиканинг яшил майдонида бразилияликларнинг чиройли. нафис ва жозибадор услубига бардош беролмади.

Бразилия билан бўлган ўйинда Англия ҳар сафаргидек, ҳаммага таниш схема бўйича майдонга чиқди. Бир қарашда бу схема анча мустаҳкам ва мақсадга мувофиқ эди. Ўзига хос геометрик чизиқлар нисбати. Пухта қилиб ишлаб чиқилган эди. Яъни икки томондан келган тўғри чизиқларнинг кесишган жойидан шак-шубҳасиз хисоб очилиши керак эди. Лекин шундай, бўлдики, бу схема ўз кучини намойиш этолмади. аксинча, схема бузилган ҳолларда кўпроқ тўп уришга қулай фурсатлар туғилди. Аммо чемпионнинг ҳужумчилари бу фурсатлардан етарли фойдаланаолмадилар.

Инглизларнинг машинаси қудратига қарама-қарши бразилияликлар ижодкорлик ва фантазияни ишга солдилар. Улар чемпионнинг машина-схемасини яхшилаб ўрганиб олдилар. инглизлар схемасини ижодий ривожлантириб, бойитиб, янги мазмун билан тўлдириб, конструктивизм тарафдорларига қарши курашда ўз устунликларини намойиш этдилар. Ўйин инглизларнинг устунлиги остида ўтгандек туюлди. Рамсей ўйиндан сўнг, кучлар нисбати деярли тенг бўлгани учун дуранг бўлса адолатлироқ натижа бўларди. деб айтди. Лекин бу бош тренернинг орзуси эди, холос. Ўйин давомида устунлик бўлиб кўринган нарса натижа билан ювилиб кетди. Бу ҳақиқий драматик майл бўлган эди, кульминация жуда оҳисталик билан пишиб етилиб, аста-секин кенгайиб. охирида ялт этиб порлаган эди.

Биргина шу эпизоднинг ўзида қанчалик мазмун, қанчалик драматизм. Кимдир изтиробда, кимдир мамнун. Биров таажжубда, бировда эса ҳаяжон...

Н. Надеждин фотоси.

Бразилияликлар майдонда у-бу қоидани намойиш этишга интилмадилар. Улар оҳиста, шошилмай. фикр ва мулоҳазалар билан ўйнадилар. Деярли, инглизлар ҳужумини қайтариш ва қарши ҳужумга ўтиш билан шуғулландилар. Аммо, қайта ҳужумлардан бири ўйин тақдирини ҳал қилди. Классик комедияларда бир қаҳрамоннинг устунлиги жуда оддий ва пухта ўйланган интрига билан чил-парчин бўлгандаги каби ҳолат рўй берди. Бразилияликларнинг бу хусусияти азалдан маълум.

Мексикада Рамсей командаси мағлубиятга учради. Лекин Загало (Бразилия командаси тренери) командаси ғалабага эришди. деб ҳам айтолмаймиз. Загало командаси эмас, балки Бразилия терма командаси ғалаба қилди. Тренернинг иродасига бўйсундирилган команда мағлубиятга учради. тренер команданинг бир қисми ҳисобланган, тренернинг кўрсатмалари ҳар бир ўйинчининг тафаккурига сингдириб юборилган команда ғалаба қилди. Бразилияда тренернинг роли ҳаракатчан, мустақил. ижодкор солистлардан яхшилаб саралаб олиб уларни ягона ансамблга уюштиришда намоён бўлди. Ҳар бир ўйинчининг шахсий сифатларини намоён этишга кенг имконият яратилиб. шу билан бирга. барча ўйинчиларни ягона мақсад учун бирлаштириш ўз натижасини кўрсатди.

Ўйинчиларни ягона ансамблга бирлаштириш осон эмас. Ўйинда қаттиқ режим ўрнатиш ҳам ҳаммавақт кутилган мақсадга олиб бораверамайди. Ҳамма гап ўйинчилар ўртасида соғлом муҳит ҳосил қилишда, ҳаммада бир хил кайфият туғдира олишда, ўйинчига ишонишда, истаган формада. услубда ўзини тўла намоён эта олиши учун шароит яратишда, ягона ўйин ритмини тутиб тура олишдадир.

Бразилияда ҳар бир ўйинчи қайси соҳада маҳорат кўрсатаолишига катта эътибор берилади. Масалан. Ривелино жарима тўпларини тепишнинг устаси саналса, Пеле гол уришнинг бош қўмондони ҳисобланади. Футбол юлдузлари ярқираб турмаса ўйинларнинг таъсирчанлиги, шубҳасиз, йўқолар эди. Буни ўтган чемпионат ҳам тасдиқлади. Футбол юлдузларини бошқа командалардан ҳам топиш мумкин. Ғарбий Германия ўйинчиларининг Мексикадаги икки ўйини томошабинларнинг хотирасида узоқ сақланса керак.

Футболдаги ҳар бир ҳаракат, ҳар бир вазият қайтарилмас қимматга эга. Бир матчни кейинги марта худди аввалгисидек бекам-кўст такрорлаб бўлмайди. Томошабинларга ўйин натижаси бошданоқ қандай тугаши номаълум бўлса, улар завқ ва иштиёқ билан ўйинчиларнинг ҳаракатларини кузатадилар. Бу эса ишқибозларнинг сезгилари. туйғуларини қитиқлаб, уларнинг ихтиёрларини матчга тўла қаратади.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 23-сонида).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

ЯХШИ ФАЗИЛАТЛИ КИШИЛАРИМИЗ

ИЖОД ака, ҳой, Ижод ака!

У орқасига ўгирилиб қаради-ю, менга бир пас тикилиб турдида яна йўлида давом этди. Наҳотки бу ўша бўлмаса...

Оқтепа томон йўлимиз тушиб, Комсомол майдонидан 32-маршрутли автобусга ўтирдик. Машинани ўттиз-ўттиз беш ёшлардаги баланд бўйли, истараси иссиққина йигит бошқарарди.

— Умрингдан барака топ, болам. Яна сенинг машинангга ўтирибман-да.

Ҳамроҳим менга сирли қараш қилиб, қошини чимириб қўйди. Ҳайрон бўлдим-у, елкамни қисиб қўя қолдим.

— Қалай Ижодбек, қизларинг Гулнора, Сайёралар саломат юришибдими, келин Дилбархон ишга бориб-келиб турибдими? Ҳа, айтгандай катта қизинг ҳам мактабга чиққандир?

«УМРИНГДАН БАРАКА ТОП, БОЛАМ»

— Йўқ, отахон. Шу йил боради. ўқишга.

— Ҳа, омон бўлларинг толиҳимизга.

— Раҳмат, отахон. ўзингиз бардаммисиз?

— Ҳа, ҳаммаси жойида. Тинчлик, омонлик. Умрингдан барака топ, болам.

Автобус Захариқдан ўтиб, Оқтепада тўхтади. Тушишимиз кераклиги учун олдинга ўтдик. Ҳалиги нуроний қария ҳам олдиндан тушиб қўлидаги тўрхалтага солинган майда -чуйдаларни у қўлидан бу қўлига олиб, аста юра бошлади. Отахонга етиб олдикда, қўлларидаги тўрхалтани олиб, йўлимиз бир эканлигини айтдик.

— Бу ерда анчадан бери турасизми? — савол берди ҳамроҳим.

— Ҳа, ху ўша домда турамиз, болам. Мана хаш-паш дегунча ўн икки йил бўлибди, кўчиб келганимизгаям.

— Кечирасиз, амаки, ҳалиги автобуснинг шофёри қариндошингизми?

— Ҳе, нимасини айтасан, Қариндошимдан ҳам афзал. Мана ўн икки йилдирки, мана шу маршрутда қатнайди. Қанчадан қанча яхшиликлар қилди бизларга. шунча йилдан бери бирон марта ҳам йўловчилар билан борди-келдига борганлигини билмайман ҳали. Қачон қарасанг, ширин гапириб, йўловчиларнинг кўнглини олади, барака топгур. Қани энди, ҳамма шоферлар ҳам шунга ўхшаса! Ота сўзини тугатгач, мана келдик болаларим, юринглар, аччиқ қилиб кўк чой дамлаб бераман, дам олиб борарсизлар, деб бизларни уйига таклиф қилди. Отахон билан хайрлашиб, йўлимизда давом этдик.

...Бир куни нима ҳам бўлдию, йўлимиз 3-автобус парки томон тушиб, ҳалиги олижаноб йигит ҳақида янада тўлароқ тасаввурга эга бўлиш ҳақида ўйлаб ичкарига кирдик. Колонна бошлиқлари Ўринбой Мирзаев ва Абдулҳай Манноповлардан 32-маршрутда қатнайдиган Ижод деган йигитни топиб беришларини сўрадик.

— Ижод-ми? Шу ерда юрувди .Мен ҳозир топиб келаман,— деди ўзини Абдулҳай деб таништирган йигит.

Улар келишгунча Ўринбой ака паркларида бундай илғорлардан жуда кўплигини, Ижод Худойбердиев ҳам шулардан биттаси эканлигини айтди.

— Ана ўзи ҳам келиб қолди,— деб бизни таништирди Мирзаев. Бу ўша биз йўлда чақирганда орқасига ўгирилиб қараган йигит эди.

Ўттиз етти баҳорни кўрган Ижод Худойбердиев Тог техникумини битириб, Совет Армияси сафига чақирилганлигини, у ерда бир неча бор ташаккурномалар олганлигини ҳамда шоферлик курсини шу ерда битириб, бу касбга жуда ихлос қўйганлигини, Совет Армияси сафидан қайтгач. «Тез ёрдам» машинасида ишлаганлигини, 1959 йилда 3-автобус парки ташкил қилингандан сўнг бу ерга ўтиб ишлаётганлигини билдик.

— Беш йиллик планни Ижод Худойбердиев биринчилардан бўлиб бажарди. — деди биз билан суҳбатда колонна бошлиги, — январь ойи планини ҳам аллақачон бажарган.

Биз улар билан хайрлашарканмиз, нуроний отахоннинг сўзларини эсладик. Умрингиздан барака, топинг Ижод ака!

Р. НУРИЛЛАЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29|I да **Оққуш кўли**, 30|I да **Борис Годунов.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29|I да **Йўлчи юлдуз**, 30|I да **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29|I да **Нурхон**, 30|I да **Ҳалима.**

Кино

29 ЯНВАРДА

Йўлдаги хоним — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 яримда).

Насриддин Бухорода (кеч 6 да). **Тошдаги достон** (2 серия, ўзбек тилида, кеч 8 да); «КЎКЧА».

Илк севги шаҳри — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Директор — САНЪАТ САРОЙИ (кеч 6 ва 8,45 минутда).

Вернер Хольтнинг саргузаштлари (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч 7 ва 10 да).

Гул ва тош (2 серия) — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кеч 8 да).

Эгер юлдузлари (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 9 да).

30 ЯНВАРДА

Йўлдаги хоним — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2,4 да). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ярим, кундуз 12, 5 ва кеч 6 яримда).

Насриддин Бухорода (эрталаб соат 11, кундуз 1, кеч 6 да). **Тошдаги достон** (2 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 3 ва кеч 8 да) «КЎКЧА».

Илк севги шаҳри — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Директор — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8,45 минутда).

Вернер Хольтнинг саргузаштлари (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1,4, кеч 7 ва 10 да).

Гул ва тош (2 серия) — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кундуз соат 12 ярим, 3,5 ярим ва кеч 8 да).

Эгер юлдузлари (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 9 да).

Ҳаммаси сотилади — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ БЎЙИЧА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОНТОРАСИ

I ФЕВРАЛДАН БОШЛАБ

„БОНИВУР ҚАЛБИ“

(2-СЕРИЯ)

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КИНОТЕАТР ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ

ДМИТРИЙ НАГИШКИН романи асосида ишланган.

А. ДОВЖЕНКО номли киностудия маҳсулоти.

ФИЛЬМ ҚИЗИҚАРЛИ ФОРМАДА УЗОҚ ШАРҚ КОМСОМОЛЛАРИНИНГ 1918-1922 ЙИЛЛАРДА ЯПОНИЯ-АМЕРИКА ИНТЕРВЕНТЛАРИГА ҚАРШИ ОЛИБ БОРГАН КУРАШИ ТЎҒРИСИДА ҲИКОЯ ҚИЛАДИ.

Свердлов номли концерт залида

29 ЯНВАРДА

ЁШ ИЖРОЧИЛАР КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Вилоят ОҚИЛОВА.

VI Жаҳон фестивалининг лауреати—Анвар РУСТАМОВ, Гулшод ОТАБОЕВА;

Солистлар: Манзура МУМИНОВА, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Нафиса ТУХТАЕВА, Назира ШЕРАЛИЕВА, Аҳмад ШУКУРОВ, Дилафруз ЖАББОРОВА, Дилбар ҚАЮМОВА, Абдуқодир МУМИНОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Программани—Ғулом ТОЖИ.АЪЛОЕВ ВА УТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.

30, 31 ЯНВАРДА

КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССР халқ артисти Қундуз МИРКАРИМОВА

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Алижон ҲАСАНОВ ва бошқалар

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

«УЗБЕККОНЦЕРТ»

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

2 ФЕВРАЛЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

К. ОРОЗОВ НОМЛИ ҚИРҒИЗИСТОН ССР ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ ОРКЕСТРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Бош дирижёр — Қирғизистон ССР халқ артисти А. ЖУМАХМАТОВ.

Қирғизистон ССР халқ артисти, бахши Эстебес ТУРСУНАЛИЕВ:

Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Гулчеҳра ВАЛИУЛИНА ва Салима БЕКМУРОТОВА.

ПРОГРАММАДА: Европа, СССР ва Қирғизистон композиторларининг асарлари, куй ва қўшиқлари.

Билетлар «Баҳор» концерт зали кассасида ҳар куни кундуз соат 12 дан сотилади.

10 февраль кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимларининг физика бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Обсерватория кўчаси, 85-уй)да физика-математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Э. Г. Аширов: «ВВР-С реакторидаги нейтрон нурланишини дозиметрия қилиш учун порогли детекторларнинг қўлланиши» деган темада;

А. Ш. Зоҳидов: «Табиий сувдан олтин, кумуш ва вольфрам элементларини нейтрон активация ёрдами билан анализ этиш методлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй)да танишиш мумкин.

11 февраль кундуз соат 3 да Тошкент халқ хўжалик институтининг (Олмазор кўчаси, 183-уй) совет кенгашида иқтисод фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Р. Аҳмедова: «Пахта—хом-ашёси ишлаб чиқаришда меҳнат харажатлари нормативларини аниқлашнинг иқтисодий асослари» деган темада;

Н. И. Изюмская: «Ўзбекистон пахтачилик саноатида, асосий ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўллари» деган темада:

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

Э. С. Парилиснинг диссертация ёқлаши («Тошкент оқшоми» газетасининг 16 январь сонига қаралсин)

КУЧИРИЛДИ

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ
29 ЯНВАРЬ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33. 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари—33-27-57. саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95. эълонлар бўлими—33-81-42.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР. А—2461.
Р—03124.